Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Nota actief openbaar
Ja

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directie Maatschappelijke Ondersteuning
Team Oorlogsgetroffenen en Herinnering WOII

Opgesteld door
[redacted]

Aan Minister LJS Deadline: 3 juli 2026

[redacted]
30.6

nota

TER BESLISSING

Concept Beleidsregel backpay-uitkering voor weduwen en weduwnaars en uitvoeringstoets

Datum
26 juni 2026

Kenmerk
4472125-1100695-DMO

Zaaknummer
1100695

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Bij de voorjaarsnota 2025 heeft het toenmalige kabinet, op initiatief van de BBB-fractie, besloten om budget te reserveren voor een backpay-regeling voor weduwen. In samenspraak met de Sociale Verzekeringsbank (SVB) is de "Beleidsregel backpay-uitkering voor weduwen en weduwnaars" (hierna: de beleidsregel) opgesteld. De SVB heeft een uitvoeringstoets gedaan op het concept van de beleidsregel.

Aan de Tweede Kamer is tijdens de begrotingsbehandeling VWS 2026 toegezegd dat de concept regeling en uitvoeringstoets toegestuurd worden zodra deze beschikbaar zijn. Om te zorgen dat de Tweede Kamer nog voor de start van het zomerreces geïnformeerd wordt, dient de brief uiterlijk op 3 juli verstuurd te worden.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om in te stemmen met:

- De concept "Beleidsregel backpay-uitkering voor weduwen en weduwnaars";
- Het starten van de internetconsultatie;
- De Kamerbrief.

3. Kernpunten

Bij de totstandkoming van de beleidsregel is getracht om een balans te vinden tussen een uitvoerbare en juridisch en financieel haalbare regeling en een regeling die kan rekenen op draagvlak bij de Indische en Molukse gemeenschappen en belangenorganisaties. Het is helaas niet mogelijk gebleken om deze uitgangspunten met elkaar te verenigen.

- De uitvoerbaarheid van de regeling vereist een beperkte en overzichtelijke doelgroep.
- De keuze voor een beperkte doelgroep leidt automatisch tot gebrek aan draagvlak omdat de gemeenschappen een bredere doelgroep voorstaan die ook bestaat uit erfgenamen van reeds overleden weduwen.

<u>Ontwerpkeuzes</u>

De belangrijkste ontwerpkeuzes bij het opstellen van de beleidsregel zijn gebaseerd op het onderzoek naar de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een

backpay-regeling voor weduwen (daarmee wordt steeds ook weduwnaars bedoeld).[1] De belangrijkste ontwerpkeuzes zijn als volgt:

- Peildatum in leven zijn weduwen
  Er is gekozen om de datum waarop de aanvraag wordt ingediend als peildatum te hanteren. De aanvrager moet op dat moment in leven zijn. Een regeling waarbij de peildatum op een eerder moment ligt, leidt tot een regeling die zich voor een belangrijk deel richt op erfgenamen van reeds overleden weduwen. Gebleken is dat een dergelijke regeling niet uitvoerbaar is. Daarnaast zou in dat geval onderscheid worden gemaakt tussen verschillende erfgenamen. Erfgenamen van weduwen komen in aanmerking voor een backpay-uitkering, terwijl erfgenamen van de oorspronkelijke ambtenaren en militairen daarvoor niet in aanmerking komen. Het maken van onderscheid tussen deze erfgenamen is moeilijk te rechtvaardigen.
- Peildatum huwelijk, geregistreerd partnerschap of duurzame gezamenlijke huishouding
  Gekozen is voor de partner op het moment van het overlijden van de ambtenaar of militair, dit is immers een weduwe. Daarnaast komt uit het onderzoek naar de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van een backpay-regeling voor weduwen naar voren dat deze optie door de meeste belanghebbenden werd genoemd als meest passende keuze.[2]
- Woonplaats
  De regeling kent geen beperking met betrekking tot de woonplaats van een weduwe. Daardoor komen ook weduwen die bijvoorbeeld in Indonesië wonen, voor de backpay-uitkering in aanmerking.
- Wijze van toekenning
  Toekenning zal plaatsvinden op basis van een aanvraag en de verificatie van de aangeleverde informatie. Ambtshalve toekenning is niet mogelijk omdat er geen archieven of bestanden beschikbaar zijn op basis waarvan ambtshalve kan worden vastgesteld of iemand in aanmerking komt voor de backpay-uitkering.

Omvang doelgroep

De omvang van de doelgroep die in aanmerking komt voor de backpay-uitkering is niet bekend. Op basis van een demografische schatting wordt uitgegaan dat er in 2015 nog ongeveer 1.700 weduwen in leven waren, waarvan in 2021 reeds twee derde was overleden. Als deze afname van de doelgroep wordt doorgetrokken naar 2026, dan zouden er nu nog ongeveer 200 weduwen in leven zijn. Uit gesprekken met verschillende (belangen)organisaties blijkt dat zij met een beperkt aantal weduwen in contact staan. Het is daarom niet uitgesloten dat de doelgroep van de regeling significant kleiner is dan 200 personen.

Belangrijkste bevindingen uitvoeringstoets

- De "Beleidsregel backpay-uitkering voor weduwen en weduwnaars" is onder voorwaarden uitvoerbaar. Naar verwachting kan door VWS aan de gestelde voorwaarden worden voldaan. De implementatie daarvan zal in samenspraak met de SVB plaatsvinden.
- Een regeling die ook gericht is op erfgenamen van weduwen en weduwnaars is niet uitvoerbaar. omdat?

[1] Kamerstukken II 2021/22, 20454, nr. 172.
[2] Kamerstukken II 2021/22, 20454, nr. 172.

- Nadat de ministerraad heeft ingestemd met de regeling, heeft de SVB ongeveer vier maanden nodig om de uitvoering van de regeling te implementeren.

Internetconsultatie
Via de verplichte internetconsultatie krijgen individuele personen en organisaties de mogelijkheid om commentaar te leveren op de beleidsregel en suggesties te doen voor de verbetering daarvan. Het doel hiervan is om mensen en organisaties te informeren over regelgeving die in voorbereiding is en om hen actief te betrekken bij de totstandkoming daarvan.

Planning totstandkoming "Beleidsregel backpay-uitkering voor weduwen en weduwnaars"
- Zomer – Internetconsultatie;
- Eind augustus – Opstellen definitieve regeling;
- September/oktober – Agendering in ministerraad;
- Oktober – Publicatie in Staatscourant;
- Eerste kwartaal 2027 – Inwerkingtreding en start uitvoering regeling.

4. Toelichting

a. Financieel-economische gevolgen, arbeidsmarkteffecten en regeldrukeffecten
De uitvoerings- en programmakosten worden geschat op ongeveer €8 miljoen. Het totale beschikbare budget is €11,5 miljoen. De uitvoering past dus binnen het budget dat voor de uitvoering van de regeling beschikbaar is.

Voor de uitvoering van deze regeling heeft de SVB ongeveer 10-12 fte nodig. Het risico bestaat dat door de uitvoering van deze backpay-regeling andere werkzaamheden van de SVB vertraging oplopen. De SVB beschouwt dit als onwenselijk, maar niet als een onaanvaardbaar risico.

b. Juridische aspecten
Geen andere bijzonderheden dan de juridische aandachtspunten die door de SVB in de uitvoeringstoets zijn benoemd, zoals het risico van aanvragen/rechtsmiddelen uit protest en verruiming van de doelgroep door de rechter.

c. Politieke en maatschappelijke context
In de Tweede Kamer is breed draagvlak voor een backpay-uitkering voor weduwen. Dit draagvlak is ook breed binnen de Indische en Molukse gemeenschappen en belangenorganisaties. Naar verwachting zullen zij echter zeer teleurgesteld zijn over de omvang van de gekozen doelgroep. VWS blijft met hen hierover in dialoog.

5. Afstemming
De concept beleidsregel is opgesteld door WJZ in samenspraak met OHW en de SVB. De Kamerbrief is door OHW afgestemd met WJZ, Fez en de SVB.

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.